

**Соціологія конституційного
права. Книга друга.
Соціокультурні підстави
європейського
конституціоналізму**

Україна протягом століть перебуває під безпосереднім впливом європейської політичної та правової думки. На сучасному етапі розвитку Український народ намагається опанувати культурні досягнення Європи і реалізувати їх у власному державотворчому процесі.

У книзі простежено становлення політичної культури державного владарювання в європейському цивілізаційному просторі та розкрито фундаментальні основи європейського конституціоналізму.

Розраховано на широке коло читачів.

Зміст

Передмова	3
РОЗДІЛ 1. Витоки європейського конституціоналізму	6
1.1. Методологія пізнання витоків європейської політичної культури	6
1.1.1. Поняття і методологічні властивості цивілізаційної матриці	6
1.1.2. Конституціоналізм – продукт новоевропейської цивілізаційної матриці	16
1.1.3. Феномен імітаційного конституціоналізму	24
1.2. Античні витоки європейського конституціоналізму	31
1.2.1. Ідея справедливості в античній філософії	31
1.2.2. Юснатуралістичне праворозуміння в античному світі	36
1.2.3. Полісна демократія в античній Греції	38
1.2.4. Політична культура стародавнього Риму	46
1.2.5. Моральні цінності первісного християнства	59
1.3. Медієвістичні витоки європейського конституціоналізму	64

1.3.1. Ідеологічні й соціальні засади католицького клерикалізму	64
1.3.2. Європейська феодальна державність	77
1.3.3. Зародження новоєвропейської цивілізаційної матриці	81
1.3.4. Ідеологічні та соціальні засади світського абсолютизму	91
1.3.5. Доктрини монархомахії як ідейна предтеча конституціоналізму	98
1.4. Становлення основ новоєвропейської цивілізаційної матриці	105
1.4.1. Лібералізм – ядро новоєвропейської цивілізаційної матриці	105
1.4.2. Соціально-політичний зміст Просвітництва	111
1.4.3. Політична культура освіченого абсолютизму	118
1.4.4. Опозиція монархічному свавілляю	127
<i>Використані джерела до розділу 1</i>	<i>133</i>

РОЗДІЛ 2. Становлення конституційної культури державного владарювання в Європі

2.1. Перші конституційні правопорядки в Європі	137
2.1.1. Протоконституційні правопорядки у континентальній Європі	137
2.1.2. Становлення конституційного ладу Англії	140
2.1.3. Становлення конституційного ладу США	150
2.2. Діалектика європейського праворозуміння	161
2.2.1. Основні типи європейського праворозуміння	161

2.2.2. Легізм	164
2.2.3. Нормативізм	168
2.2.4. Етапи подолання юридичного позитивізму в Європі.	174
2.3. Легітимізуюча функція політичних ідеологій	182
2.3.1. Ідейна основа легітимного панування	182
2.3.2. Класичний лібералізм	192
2.3.3. Роялізм.	204
2.3.4. Клерикалізм.	215
2.3.5. На зламі епох	219
2.3.6. Марксизм	225
2.3.7. Анархізм	238
2.3.8. Консерватизм	242
2.3.9. Політична еволюція клерикалізму. . .	248
2.3.10. Націоналізм	261
2.3.11. Соціальний лібералізм	272
2.3.12. Неолібералізм	277
2.4. Поступ європейського конституціоналізму.	279
2.4.1. Матричні характеристики європейського конституціоналізму . .	279
2.4.2. Закономірності становлення європейського конституціоналізму. . .	285
2.4.3. Вестмінстерська система урядування. .	296
2.4.4. Гойдалки конституціоналізму у Франції	312
2.4.5. Складні випробовування конституціоналізму в Німеччині	349
<i>Використані джерела до розділу 2</i>	<i>380</i>

РОЗДІЛ 3. Фундаментальні основи європейського конституціоналізму 384

3.1. Людиноцентрична парадигма європейського конституціоналізму.	384
---	-----

3.1.1. Доктринальна сутність європейського конституціоналізму.	384
3.1.2. Хартії природних прав як обмежувачі державного свавілля. . .	387
3.1.3. Соціальні права і соціальна державність	395
3.1.4. Ідея підкорення державної влади людським правам	399
3.2. Принцип верховенства права	403
3.2.1. Англосаксонське джерело принципу верховенства права	403
3.2.2. Ідея справедливості – духовне ядро принципу верховенства права.	410
3.2.3. Основоположні елементи верховенства права.	431
3.2.4. Сфери застосування принципу верховенства права	435
3.3. Доктрина правової держави.	440
3.3.1. Генезис доктрини правової держави . .	440
3.3.2. Еволюція доктрини правової держави	445
3.4. Доктрина установчої влади	449
3.4.1. Генезис ідеї установчої влади. Природа конституції	449
3.4.2. Доктрина народного суверенітету . . .	460
3.4.3. Інструментарій установчої влади народу	465
3.4.4. Відновлення права народу на установчу владу	471
3.5. Ліберальна демократія як складова конституціоналізму.	475
3.5.1. Формування концепту ліберальної демократії.	475

3.5.2. Інструменталізація держави – імператив ліберальної демократії	497
3.5.3. Парламентаризм	501
3.5.4. Президентіалізм	505
3.5.5. Напівпрезидентіалізм	508
3.5.6. Розділене правління	512
3.5.7. Проблема соціальних підстав ліберальної демократії	516
3.6. Принцип полікратії	524
3.6.1. Горизонтальний поділ влади	524
3.6.2. Вертикальний поділ влади	540
3.6.3. Природа аномалій у поділі влад	544
3.7. Інститут конституційного контролю	558
3.7.1. Поняття і проблематика інституту конституційного контролю	558
3.7.2. Каузальний конституційний контроль	559
3.7.3. Спеціалізована конституційна юстиція	563
3.7.4. Моделі конституційного судочинства	567
3.8. Інститут омбудсмена	570
3.9. Європейський інституційний механізм захисту людських прав	575
3.9.1. Інституційний механізм Ради Європи.	575
3.9.2. Інституційний механізм Європейського Союзу	586
<i>Використані джерела до розділу 3</i>	<i>587</i>

[Перейти на сайт](#) →